

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje årg. N° 30.	Prenumerationspris.	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval	Annonspris. 50 penni pr mm. I Sverige: 10 öre pr. mm. I Finland: 20 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	13 okt. 1920
	1 månad Mk. 3:— helt år „ 36:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:50 helt år „ 6:— I Finland: 1 månad Fmk. 1:— helt år „ 12:—			

Eget hem.

Att "egen härd är guld värd" är en sanning som ingen rättänkande nordbo kan eller vill förneka.

Att skapa sig ett hem, som man kan kalla eget hem, är icke detta vårt livsmål här på jorden? Satsen "ej finns en plats på jorden, så skön som du mitt hem", är icke en tom fras utan är full av djupaste allvar och sanning.

Hemmet, det må vara större eller mindre, det må vara lågt och armt, men det är dock varmt.

Hjälpe hemlösa till eget hem, och du avtorkar många bittra tårar ur deras ögon, som kanske offrat sina bästa krafter i en förtvivlad kamp för detsamma, men ännu icke kommit fram till målet.

Huru många av våra estlandssvenska vandrare hava icke tröttnat och utslitits på vägen, fått träla för andra, utan eget hem och egen härd? I det svenska Estland finnas för närvarande omkring 300 "lösmän" och torparfamiljer, som sakna egna hem.

Om många också hava ett litet hus, så hava de dock ingen torva, ingen jordbit, som de kunna kalla egen, och som de kan bearbeta efter egen önskan.

Vår uppgift är att hjälpa våra lösmän och torpare till egna hem.

De jordlösa måste få sin jordbit på sådana villkor att de känna sig trygga och hemma på densamma.

Den nya av arbetspartiet (tööerakond) genomdrivna jordlagen, som vill avskaffa all äganderätt och skapa endast arrendehemman motsvarar icke behoven och erfarenheten visar även klart att det icke går att bygga på densamma. Man vågar icke ens uppföra eget hus, då man är osäker, om man får behålla den jord som man fått att bearbeta. Det talas nog i jordlagen om livstids och ärvtlig arrende, men om man nu av någon anledning (familjeförhållanden, dödsfall m. m.) är tvungen att upplösa hushållet, så har man inga garantier att man får ersättning för det nedlagda arbetet på jordbrukets förbättring, och huset sedan, som uppförts enligt egen smak och eget behov, inlöses av staten i så fall blott efter en normal taxa, utan avseende vad det kostat arrendatorn, ty den nya arrendatorn, som träder i stället, kan naturligtvis icke få ett dyrare hus än grannarne ha. "Nej, jag vill ej träla som rikets (statens) dräng, jag vill

äga min torva, den må vara stor eller liten, jag vill bygga mitt hus såsom jag önskar, och med så många fönster och dörrar, som jag själv finner för gott," säger en rättänkande man.

I den blivande riksförsamlingen måste jordlagen så förändras, att alla som så önska få skapa sig egna hem och att staten genom att bevilja lån för detta ändamål kraftigt bidrager därtill.

Ingen ny drängklass till utan självständiga småbrukare. Jorden får ej vara någon handelsvara, men den som brukar den, måste hava full rätt att även få äga sitt lilla hemman.

Ur det övernaturligas värld.

Man var i farten med att berätta spökhistorier, då den unge Sven, som redan var på tredje klassen i skolan med överlägsen ton utbrast:

— Icke finnes det spöken, gastar eller tomtar annorstädes än i vidskepliga människors inbillning. Jag tror ej på något som ej kan förklaras på naturligt sätt och någonting övernaturligt finnes ej.

— Sådan är tidevarvets tro, genmälde en av de äldre i sällskapet. Ingenting bör tros, som ej kan förklaras på naturligt sätt, men av allt som vi mena oss känna till, kunna vi ej tillfredsställande förklara ens en tiondedel. Vad spökerier och andesyner beträffar, böra sådana mottagas med en viss försiktighet, emedan sällan någon sanning ligger i dem, men all tro på det övernaturliga får dock ej förkastas. Mycket tyder på, att vi omgivas av en för oss osynlig värld, befolkad med för oss likaledes osynliga, men intelligenta väsen. Om de på något sätt ingripa i vårt liv veta vi ej och mycket sällan äger någon förnimbar förbindelse rum mellan den andliga och fysiska världen. Någon enstaka gång inträffar det dock att något andeväsen gör sig förnimbart på något sätt. Ovedersägliga bevis finnas härpå och vill jag ur egen erfarenhet berätta något dylikt.

Av naturen har jag sinne för det mystiska, men har nästan aldrig haft någon förnimmelse av det övernaturliga. Jag har flackat omkring i Finland, rört mig natt och dag omkring i skog och mark samt tillbragt nätterna i otaliga kojor och bondgårdar. En gång bodde jag t. o. m. över en månad i ett ensamt hus, där spöken sades

husera. Ingen, utom mig fanns i huset och allraminst såg eller hörde jag spöken.

Men en gång upplevde jag dock ett äventyr, som jag varken då kunde eller nu kan förklara på naturligt sätt.

Jag var en sommardag i en bondgård, som ägdes av en av mina bekanta. Till natten blev jag förd till en mindre byggnad, där jag skulle få sova i lugn och ro, emedan ingen annan fanns i huset. Trött och sömning lade jag mig i den behagliga och mjuka sängen och kände en verklig njutning att få stärcka ut mig där. Höll just på att inslumra, då jag märkte en underlig och obeskrivlig dragning, i kroppen. Det kändes nästan som en sugning jämt fördelad över hela kroppen. Slutligen ramlade jag till golvet åtföljd av sängkläderna. Jag visste, att jag ej ännu insomnat, men antog dock att så varit fallet och att jag i sömnen fallit ur sängen och dragit sängkläderna med. Bäddade därför på nytt och lade mig, men samma historia upprepades. Likaså tredje gången, då dragningen föreföll något otaligare och även sängkläderna något häftigare slängdes ur sängen. "Alla goda ting" äro tre möjligen öven de onda, tänkte jag och blev nu liggande på golvet, där jag fick sova i lugn och ro ända till morgonen, då värdinnan hämtade kaffe.

— Nå varför ligger Ni ej i sängen? frågade hon.

— Där kändes så kvavt och varmt, så att jag föredrog att ligga på golvet, svarade jag, då jag ej ville omtala rätta förhållandet av fruktan att bli utskrattad.

— Känner nog till den värmen. Ingen kan nämligen sova i sängen. Anden eller spöket gör dock intet ont, såvida man ej svär, och då jag visste, att Ni ej har den ovanan, bäddade jag med avsikt åt Eder här i rummet, för att skaffa Eder ett ofarligt äventyr.

Värdinnan hade rätt. Spöket hade varit särdeles hyggligt. Jag varken såg eller hörde någonting och min förflyttning ur sängen hade även skett mycket varsamt. Spöket ville blott ensam disponera över sängen och var välvilligt nog att t. o. m. giva bort sängkläderna. Således ett rätt tvevligt spöke att umgås med. Men vad menade värdinnan med svordomar?

— Jo spöket tådle ej svordomar ej heller att någon ohälgade vilodagen. En gång hade en skräddare arbetat i gården och haft stugan till verkstad, men sov om nätterna

uppe i stora byggnaden. Arbetet fortgick stundam långt in på nätterna, utan att något störande förekom. Om lördags kvällen ville han även arbeta en stund efter klockan sex, men han kunde ej hålla nålen i fingrarna, utan ständigt rycktes den liksom ur hans hand. Förargad över sin fumlighet, som han menade, drog han till med en duktig hätted, men knappt hade eden gått ur skräddarens mun innan han låg sprattlande på golvet, ditslungad av en osynlig kraft. Detta var den enda gång spöket varit litet hårdhänt. Eljes var det ofarligt och mildt.

När spökeriet först börjat visste värden ej. Troligen var det anden av någon som fordom bott i rummet och legat i sängen. Tilläggas bör att denna historia ej är någon dikt, utan fullkomlig sanning.

F. V. P.

Svenska Estland.

Valen till riksförsamlingen Protokollutdrag.

Protokoll fört vid Svenska Folkförbundets styrelsemöte i Reval den 27 september 1920.

Ordföranden H. Pöhl talade i korthet om de stundande valen varvid meddelas, att det satts i fråga, att alla folkminoriteter skulle bilda en block. I händelse blocken skulle komma till stånd finner mötet det vara svenskarnas moraliska skyldighet att gå med i densamma. I annat fall beslöts ingå valförbund med det Kristliga folkpartiet som den 30 sept. för uppställande av kandidater i Viëks krets avhåller ett möte i Hapsal. Herr H. Pöhl får i uppdrag att resa till mötet för att överlägga i valfrågan.

Som Svenska kandidater i det Kristliga folkpartiet uppställer centralstyrelsen i Reval H. Pöhl och Joel Nyman, Ormsö.

Protokoll fört vid Svenska Folkförbundets möte i Birkas den 8. oktober 1920.

N. Blees gjorde i ett kort anförande de församlade förtrogna med de stundande valen samt deras vikt och betydelse. Nu gällde det att handla klokt och icke låta narra sig av främmande röster, som under valtiden lova allt möjligt bara för att vinna anhängare. Talaren meddelade, att centralstyrelsen i Reval utsett H. Pöhl och Joel Nyman till kandidater till riksförsamlingen och beslutat ingå valförbund med det Kristliga folkpartiet. Föreslog mötet att fatta ett likadant beslut. Mötet fann förslaget vara förståndigt och beslöt enhälligt: ingå valförbund med det Kristliga folkpartiet och uppställa H. Pöhl och Joel Nyman, vilka på vissa villkor gett sitt samtycke därtill som kandidater i Wieks krets till medlemmar i den blivande riksförsamlingen.

Nargö.

Söndagen den 10 oktober var det fest på Nargö både med estniskt och svenskt

program. Efter det estniska skådespelet utfördes det svenska "Lika barn leka bäst", varpå "tre trallande jäntor" uppträdde. Händelsen var stor och lokalen fylld till sista plats. Halva inkomsten går till Nargö skola, förutom en utauktionerad soffdyna va. s inkomst 1400 mark helt och hållet tillfaller skolan.

Lokala meddelanden.

Regeringskris.

Regeringen meddelade den 8 okt. Konstituanten, att den träder tillbaka. Orsaken till regeringskrisen är denna gång Konstituantens beslut av den 8 okt., att framstående krigares (44 stycken) förseende med jord utöver den antagna normen, förklarades för en omöjlighet utan särskild lag. Det hade dock redan tidigare av förra regeringen, då arbetarpartiet satt i den och i Jordbruksministeriet, beslutats, att utmärkta högre krigare enligt förut givit löfte som ett tack-sambetsbevis skulle erhålla jord utöver normen ehuru någon särskild lag icke fanns härför.

Konstituantens beslut föranledde regeringen träda tillbaka.

Sverige och Finland.

Viktor Rydberg.

Den 21 sept. hade 25 år gått sedan den frejdade skalden Viktor Rydberg avled. I anledning därav har i Sverige igångsatts en insamling för ett monument till hans minne. 75.000 kronor ha redan influtit.

Viktor Rydberg! Det namnet har god klang över allt, och hans dikter höra till det vackraste som skrivits på svenskt språk. Huru ofta citeras ej t. ex. strofen:

»Vad rätt du tänkt, vad du i kärlek vill,

vad skönt du drömt, kan ej av tiden härjas —

det är en skörd, som undan honom bärgas,

ty den hör Evighetens rike till.»

Med anledning av 25-års minnet har bokförlaget Nutiden i serien »Föregångsmän» utgivit en levnadsteckning av Viktor Rydberg, författad av Susy Silfverbrand-Erikson. På 28 sidor har författarinnan givit en klar och åskådlig bild av tänkaren, diktarn och människan Viktor Rydberg. Skriften kan på det bästa rekommenderas. Pris 50 öre.

Efter valen blir det närmaste spørsmålet frågan om bildandet av ny regering, som inom kort måste efterträda den Brantingska ministären. Högern torde ogärna bilda regering. Man synes luta åt den åsikten att det vore lämpligast att bilda en expeditiöns- eller fackministär. Bondepartierna äro icke nog starka att bilda regering.

Trots det utpeka flera tidningar amiral Lindman, såsom den blivande statsministern. I närmaste framtid får man dock se huru regeringsfrågan kommer att ordnas.

Utlandet.

Under de förflutna dagarna förmäles det om ständigt nya motgångar för bolsjevikerna på samtliga krigsskådeplatser, på den Wrangelska fronten, den ukrainska, den polska, och tack vare bolsjevikernas medgörlighet skulle vapenstillstånd mellan dem och Polen ingås den 10 dennes.

Vad freden mellan Finland och Ryssland beträffar, så lär den i dag den 13 okt. undertecknas.

Bolsjevikerna sägas t. o. m. ha erbjudit Wrangel fred.

Sovjet börjar svikta i sina grundvalar.

VALEN I DANMARK.

Köpenhamn, 26. 9. Till landstinget valdes i går 25 representanter för venstre, 11 högermän, 5 radikaler och 15 socialdemokrater. Det sistnämnda partiets antal är oförändrat, men de övriga partierna ha samtliga vunnit en plats-

Insända brev.

I Kustbon No 27 beklagar någon A. T. under rubriken "Ett sorgligt tidens tecken" att Rågöborna, som alltid varit ett ärligt folk, nu skola hava vanhedrat sitt goda namn genom att hava utplundrat en segeljakt tillhörande en viss ung man Simon, vilkens jakt strandat vid Lilla Rågös nordligaste udde.

Som udden där segeljunkten strandat ligger långt från byarna på ön och är en plats där fisket bedrives allra mest av fiskare från Baltischport, vilka icke hava längre väg till udden än Lilla Rågöborna, har A. T. inga skäl att just utpeka Lilla Rågöborna som tjuvar.

Rågöboarna kunna ej bära ansvaret för allt som rör sig utanför dess kuster.

Vi hava även här statens gränsvaktsposter, vilka bevaka stränderna och herr Simon som sjöman borde hava vetat att man vid varje landstigning på sådant sätt som herr Simon gjorde det borde hava gjort anmälan hos gränsvakterna och anförtrött dem vraket.

Det är bedrövligt att A. T. utpekar hela Lilla Rågö befolkningen till tjuvar för ett illdåd som ägt rum utanför Rågös kuster, 4 verst från dess närmaste by och vid ett farled där skutor från Estlands alla trakter både om nätterna så väl som om dagarna segla förbi. Lilla Rågöbo.

Kyrkliga meddelanden.

17/10 Högmessa i Ormsö kyrka av kyrkoherde Froste från Sverige. Inställt i Revals svenska kyrka på gund av Ormsöresa.

Någon vardag under veckan hålles gudstjänst i Mikaelsskyrkan av kyrkoherde Froste. Där om närmare meddelande framdeles i estn. ö. tyska tidningar och genom skolbarnen.

24/10 Högmessa i Rågö kapell av kyrkoherde Linderstam.

SVENSK-FINSKA ST. MIKAELS

Församlingens röstberättigade medlemmar sammankallas till

Allmän Stämman

SÖNDAGEN, DEN 7. NOVEMBER 1920, KL. 12.

RIDDAREGATAN, 3.

Dagordning: 1) val av 5 kyrkorådsmedlemmar och kandidater.

2) kassaredovisning för år 1919.

3) budget för år 1920

Två unga damer önska för inlärande av språket svenska

konversationstimmar

hos en herre eller dam.

Svar till "Konversation" i detta blads exp.